

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Prishtinë, më 8 shkurt 2016
Nr. ref.:AGJ887/16

AKTGJYKIM

në

Rastin KI135/14

Parashtrues

IKK Classic

**Vlerësim i kushtetutshmërisë së
Aktgjykimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, E. Rev. nr. 21/2014,
të 8 prillit 2014**

GJYKATA KUSHTETUESE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS

e përbërë nga:

Arta Rama-Hajrizi, kryetare
Ivan Čukalović, zëvendëskryetar
Robert Carolan, gjyqtar
Altay Suroy, gjyqtar
Almiro Rodrigues, gjyqtar
Snezhana Botusharova, gjyqtare, dhe
Bekim Sejdiu, gjyqtar

Parashtruesi i kërkesës

1. Kërkesa është parashtruar nga kompania e sigurimit IKK Classic (në tekstin e mëtejmë: parashtruesi i kërkesës), e përfaqësuar nga avokatët z. Besnik Nikqi dhe z. Arianit Nikqi nga Prishtina.

Vendimi i kontestuar

2. Parashtruesi i kérkesës konteston Aktgjykimin e Gjykatës Supreme të Kosovës, E. Rev. nr. 21/2014, të 8 prillit 2014, i cili i është dorëzuar atij më 2 qershor 2014.

Objekti i çështjes

3. Objekt i çështjes është vlerësimi i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të kontestuar të Gjykatës Supreme të Kosovës, i cili pretendohet t'i ketë shkelur të drejtat e tij për gjykim të drejtë dhe të paanshëm.

Baza juridike

4. Kërkesa bazohet në nenin 113.7 dhe 21.4 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejmë: Kushtetuta) dhe në nenin 47 të Ligjit për Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës, Nr. 03/L-121 (në tekstin e mëtejmë: Ligji).

Procedura në Gjykatën Kushtetuese

5. Më 3 shtator 2014, parashtruesi dorëzoi kérkesën në Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejmë: Gjykata).
6. Më 7 tetor 2014, Kryetari i Gjykatës caktoi gjyqtarin Altay Suroy gjyqtar raportues dhe Kolegjin shqyrtares, të përbërë nga gjyqtarët: Robert Carolan (kryesues), Ivan Čukalović dhe Enver Hasani.
7. Më 22 tetor 2014, Gjykata njoftoi parashtruesin për regjistrimin e kérkesës dhe i dërgoi një kopje të kérkesës Gjykatës Supreme të Kosovës.
8. Më 13 dhe 18 shkurt 2015, parashtruesi dorëzoi dokumente shtesë në Gjykatë.
9. Më 5 maj 2015, Gjykata i dërgoi një kopje të kérkesës kompanisë së sigurimeve "SIGMA".
10. Më 25 maj 2015, kompania e sigurimeve "SIGMA" i dorëzoi dokumentet në Gjykatë.
11. Më 29 qershor 2015, gjyqtarja Arta Rama-Hajrizi u caktua anëtare e Kolegjit shqyrtares në vend të gjyqtarit Enver Hasani, mandati i të cilit përfundoi më 26 qershor 2015.
12. Më 10 nëntor 2015, Kolegji shqyrtares shqyrtoi reportin e gjyqtarit rapportues dhe i rekomandoi Gjykatës pranueshmërinë e kérkesës.

Përbledhja e fakteve

13. Më 24 nëntor 2008, i siguruari D. H. i parashtruesit të kérkesës, ka pësuar lëndime të rënda në një aksident trafiku të shkaktuar nga B. L, shfrytëzues i

sigurimit në kompaninë e sigurimeve “SIGMA” në Prishtinë (në tekstin e mëtejmë: SIGMA).

14. D. H. ka marrë trajtim mjekësor në Republikën Federale të Gjermanisë në shumë prej 18.985,36 €, e cila ishte paguar nga parashtruesi i kërkesës.
15. Në një datë të pacaktuar, parashtruesi i kërkesës kërkoi nga SIGMA që të kompensohet në shumën e lartpërmendur.
16. Më 3 shkurt 2009, SIGMA dhe D. H. arritën një marrëveshje jashtëgjyqësore, ku ky i fundit u kompensua nga SIGMA në shumën prej 2,729 €. Bazuar në këtë marrëveshje, SIGMA konsideroi se i kishte përbushur të gjitha detyrimet e saj në lidhje me kompensimin e dëmit të shkaktuar në aksidentin e trafikut, të 24 nëntorit 2008, duke përfshirë shumën prej 18.985,36€ e paguar nga parashtruesi i kërkesës si kompani e sigurimit të D. H.
17. Parashtruesi i kërkesës dhe SIGMA nuk kanë arritur një marrëveshje sa i përket shumës së paguar nga parashtruesi i kërkesës për trajtimin mjekësor, nga D. H. në Gjermani.
18. Më 10 nëntor 2011, parashtruesi i kërkesës parashtroi padi kundër SIGMA në Gjykatën Ekonomike të Qarkut në Prishtinë, duke kërkuar kompensimin e shumës prej 18.985,36 €. Parashtruesi pretendoi se SIGMA është dashur t'i kompensojë shpenzimet mjekësore për trajtimin e D.H, në bazë të Rregullës 3 të Rregullit për Sigurimin e Detyrueshëm të Autopërgjegjësisë së Palës së Tretë të Autoritetit Qendoror Bankar të Kosovës (në tekstin e mëtejmë: AQBK). Parashtruesi i kërkesës pretendoi më tej, se ai kishte të drejtë të kërkojë kompensim drejtpërdrejt nga SIGMA, pasi D. H. nuk kishte legjitimitet aktiv për të nënshkruar marrëveshjen jashtëgjyqësore, të 3 shkurtit 2009. Sipas mendimit të parashtruesit të kërkesës, kjo marrëveshje ka të bëjë vetëm me D. H. dhe jo me parashtruesin e kërkesës, ndërsa kompensimi i kërkuar është bazuar në pagesat e bëra në lidhje me lëndimet dhe pasojat që rrjedhin nga to.
19. Më 5 dhjetor 2011, SIGMA u përgjigj se kishte përbushur detyrimet e saj (pagesën e dëmit material dhe jo material) ndaj D. H. në bazë të marrëveshjes jashtëgjyqësore, të 3 shkurtit 2009, dhe se padia e parashtruesit të kërkesës duhej të refuzohej, si e pabazuar.
20. Më 15 dhjetor 2011, Gjykata Ekonomike e Qarkut në Prishtinë (Aktgjykimin I. C. nr. 334/2011) aprovoi padinë e parashtruesit të kërkesës dhe urdhëroi që SIGMA ta paguajë shumën prej 18.985,36 €, me interes vjetor në shkallën prej 3.5% nga dita e dorëzimit të aktgjykimit.
21. Gjykata Ekonomike e Qarkut, *inter alia*, arsyetoit:

“E paditura [KS SIGMA] nuk e ka regresuar paditësin [parashtruesi i kërkesës] nga arsyet e cekura në seanca me pretekst se të tëra obligimet ndaj paditësit janë përbushur me marrëveshje (3 shkurt 2009) dhe i dëmtuari D. H. është zhëmtuar. E paditura nuk i ka prezantuar gjykatës provat se i ka përbushur obligimet ndaj paditësit dhe se e ka bërë regresimin sipas kërkesës së paditësit për dëmin e paguar nga ana e

paditëses, obligim i cili rrjedh nga autopërgjegjësia. Nga provat e administruara është vërtetuar fakti se i dëmtuari është zhdëmtuar dhe shpenzimet iu kanë bartur paditësit. Specifikacion për shërbimet e paguara veç e veç dhe shuma e paguar janë precizuar për të gjitha shpenzimet individuale, të bartura nga ai. Rezulton se ekziston përgjegjësia për dëmin e të siguruarit të së paditurës dhe mbulesa siguruese nga baza e autopërgjegjësisë e kontraktuar tek e paditura. Ky dëm nuk është regresuar dhe nuk është bërë zhdëmtim nga e paditura KS SIGMA.

Në procedurën e rregullt jashtëgjyqësore, i lënduari D. H. është bërë zhdëmtimi të cilin e ka bërë paditësi duke pasur parasysh se ka pasur të njëjtën policë të sigurimit. Kjo e drejtë është paraparë me Rregullën e BQK-së "Mbi sigurimin e autopërgjegjësisë". Sipas fakteve dhe provave kërkesa për zhdëmtimin e drejtpërdrejtë të të lënduarit dhe të paditësit është parashtruar edhe nga ana e të lënduarit dhe paditësi. Nga ana e së paditurës është marrë përgjigja se e paditura të lënduarit D.H. ia ka paguar zhdëmtimin duke konsideruar se i njëjtë është trajtuar në tërësi, është zhdëmtuar si për dëmin material ashtu edhe për dëmin jo material sipas aktmarrëveshjes. Nga të cekurat më lart rezulton se e paditura nuk e ka kontestuar faktin se i siguruar i paditëses ka pasur lëndime dhe që deri te aksidenti ka ardhur me fajin e të siguruarit të së paditurës KS SIGMA. Nga kjo rezulton se me sigurimin e detyruar të autopërgjegjësisë ofrohet mbulesa siguruese për përgjegjësi lidhur me dëmin e shkaktuar palës së tretë në pasuri dhe persona. Në rastin konkret mbulesa siguruese është rregulluar me BQK Rregulli nr. 3. Së fundi, nga provat e prezantuara rezulton se kërkëspadia e paditësit është e bazuar dhe i njëjti ka të drejtë regresi, duke i referuar përgjegjësisë dhe kompensimit të dëmit sa i përket zhdëmtimit nga baza e sigurimit të autopërgjegjësisë.

22. Në një datë të pacaktuar, SIGMA parashtroi ankesë në Gjykatën e Apelit të Kosovës, duke pretenduar shkelje esenciale procedurale, vërtetim të gabuar dhe jo të plotë të gjendjes faktike dhe zbatim të gabuar të së drejtës materiale.
23. Më 11 nëntor 2013, Gjykata e Apelit të Kosovës refuzoi, si të pabazuar ankesën e SIGMA dhe vërtetoi Aktgjykimin e Gjykatës Ekonomike të Qarkut në Prishtinë.
24. Gjykata e Apelit të Kosovës, *inter alia*, arsyetoi:

"Dëmi për paditësin përfaqëson tërë atë që ai është dashur t'ia paguaj të siguruarit të tij sipas dispozitave të vendit të tij, sepse i siguruar i realizon të drejtat nga sigurimi shëndetësor dhe pensional sipas dispozitave të vendit ku ai punon. Kur paditësi i ka pësuar dhe i ka paguar këto shpenzime atëherë me të drejtë gjykata e shkallës së parë e ka miratuar kërkëspadinë për shumën e paguar të shpenzimeve të cilat paditësi i ka dokumentuar me prova dhe, në bazë të nenit 939 të LMD, lartësia e dëmit përcaktohet sipas dispozitave të atij vendi sipas të cilave i siguruar i paditësit ka të drejtë ti realizoj, ndërsa siguruesi [parashtruesi i kërkësës] gëzon të drejtën e regresit për pagesat e kryera.

Për arsyet e cekura më lart gjykata parashtrimet e të paditurës nga ankesa që i përkasin mungesës së legjitimitetit aktiv të paditësit i konsideron si të

paqëndrueshme. Kjo edhe përfaktin se padinë nuk e ka ushtruar i dëmtuar i në aksidentin e trafikut të datës 24.11.2008, por IKK Classic e cila i ka paguar në tërësi shpenzimet e trajtimit mjekësor të të dëmtuarit ashtu që nuk mund me asnjë rast të konsideroj se e paditura e ka përmbyllur rastin e zhdëmtimit nga aksidenti i datës 24.11.2008 me pagesën e shumës prej 2.729,00 €”.

25. Më 4 mars 2014, SIGMA parashtroi kërkesë përfaktin se padinë nuk e ka ushtruar i dëmtuar i zbatimit të gabuar të së drejtës materiale. SIGMA më tej pretendoi se neni 2, i Rregullës 3 të BQK-së nuk parasheh të drejtat e kompensimit përfkompanitë e huaja të sigurimit, se në bazë të nenit 948 të LMD, kompania e sigurimit nuk mund të kërkojë kompensim kundër palëve të treta, sepse kjo e drejtë i takon të siguruarit. SIGMA konkludoi se ka përbushur detyrimet e saj me pagesën e dëmit material dhe jo material ndaj të siguruarit D. H. dhe se kompania e huaj e sigurimeve do të ketë të drejtë të kompensimit *vis-à-vis* kompanive të sigurimeve të Kosovës vetëm përmes marrëveshjes dyshëshe midis Republikës së Kosovës dhe shtetit të kompanisë së huaj të sigurimit.
26. Më 8 prill 2014, Gjykata Supreme e Kosovës (Aktgjykimi E. Rev. nr. 21/2014) aprovoi kërkesën e SIGMA, përfaktin se padinë nuk e ka ushtruar i dëmtuar i mëparshme dhe hodhi poshtë kërkesën e parashtuesit që ta detyrojë SIGMA të paguajë në emër të borxhit regresiv shumën prej 18. 985, 36 €.
27. Gjykata Supreme arsyetoit:

“Gjykatat e shkallës më të ulët gabimisht kanë pranuar si të bazuar kërkesëpadinë e paditësit (parashtruesi i kërkesës), përfaktin se i siguruari i paditësit është zhdëmtuar nga e paditura përdëmin kontestues, sipas marrëveshjes së datës 03.02.2009, në shumën prej 2.729 €. Në këtë marrëveshje, në nenin 3 të saj, i dëmtuar, respektivisht i autorizuari i të dëmtuarit, ka deklaruar lirshëm se me pagesën e shumës së lartpërmendur të gjitha kërkesat përfkëtë dëm, të tanishëm dhe të ardhshëm, lidhur me rastin që është lëndë e trajtimit me këtë marrëveshje, ndaj Kompanisë së Sigurimeve “Sigma” në Kosovë, drejtuesit dhe pronarit të automjetit i cili ka qenë i sigruar në këtë kompani të sigurimeve, dhe ndaj të gjithë personave tjera, janë përbushur plotësisht dhe nuk ka asnjë pretendim të mëtejshëm financiar ndaj kësaj kompanie të sigurimeve në lidhje me këtë çështje juridike përfkompensimin e dëmit. E paditura në kuptim të nenit 940 të LMD ka qenë në detyrim që të siguruarit të paditësit, dëmin e kërkuar t’ia kompensoj dhe është jokontestuese se pas lidhjes së marrëveshjes së lart përmendur, e paditura dëmin e kërkuar ia ka paguar. Po ashtu, i siguruari i paditësit, në kuptim të nenit 941 të LMD në bazë të fajësisë së të siguruarit të paditurës, direkt nga e paditura ka pasur të drejtë të kërkojë kompensimin e dëmit. Përfkëto arsyet, Gjykata Supreme e Kosovës gjen se revizioni i të paditurës është i bazuar, pasi që përfkompensimin e lartpërmendur të trafikut në të cilin është lënduar i siguruari i paditëses Driton Hasanmetaj, e paditura ka kryer obligimin e zhdëmtimit me pagesën e shumës prej 2.729,00 € përfkëtë cilëni i dëmtuarit si u tha më lart, drejtpërdrejtë me të paditurën ka lidhur marrëveshje zhdëmtimi. Nga kjo bazë, Gjykata Supreme e Kosovës gjen se paditësi nuk mund të kërkoj

regresimin e borxhit kontestues, edhe pse është jo kontestuese se paditësi borxin kontestues për të cilin kërkon që tani e paditura t'ia paguajë, ia ka paguar të dëmtuarit, si të siguruar të saj".

Ligji

Rregulla 3 mbi ndryshimin e Rregullit për Sigurimin e Detyrueshëm të Autopërgjegjësisë

Neni 2

Shumat e sigurimeve - kufizimi i mbulesës siguruese

Detyrimet e një kompanie të sigurimit që rrjedhin nga sigurimi i detyrueshëm i autopërgjegjësisë janë të limituara me shumën minimale të detyruar të sigurimit, e cila është në fuqi në ditën kur ndodh rasti i siguruar, në qoftë se nuk është përcaktuar ndonjë shumë më e lartë e mbulesës siguruese në kontratë të sigurimit.

Shuma maksimale e sigurimit të detyrueshëm për një rast të siguruar, respektivisht shumat e detyrueshme maksimale të sigurimit, të cilat duhet të kontraktohen në sigurimin e autopërgjegjësisë, janë:

a. Për rastin e vdekjes, lëndimit trupor dhe dëmtimit të shëndetit;
- për person për autobusë dhe automjete të cilat bartin mallra të rrezikshme 100,000 euro, Shuma totale për autobusë dhe automjete të cilat bartin mallra të rrezikshme 1,000,000 euro - Për person për të gjitha automjetet e tjera 100,000 euro, Shuma e përbledhur për të gjitha automjetet 300,000 euro

b. Për rastet e dëmit në pasuri;
- Për dëm për autobusë dhe automjete të cilat bartin mallra të rrezikshme 100,000 euro
Shuma totale për autobusët dhe automjetet që bartin mallra të rrezikshme 200,000 euro
- Për dëm për të gjitha automjetet e tjera 50,000 euro
- Shuma e përbledhur për të gjitha automjetet tjera 100,000 euro

Në rast të aksidentit në të cilin marrin pjesë disa automjete, do të aplikohen shumat e gjithëmbarshme të sigurimit të detyrueshëm të autopërgjegjësisë në automjetin motorik të përfshirë në të njëjtin aksident.

Nëse ekzistojnë disa kërkesa për zhdëmtim dhe zhdëmtimi i gjithëmbarshëm i tejkalon shumat e siguruara minimale të siguruara të përmendura më lart, të drejtat në zhdëmtim të personave të dëmtuar do të reduktohen në mënyrë proporcionale ndaj kompanisë së sigurimit.

Fondi pensional dhe invalidor, fondi për sigurimin shëndetësor si dhe kompanitë e që merren me sigurime (të detyruara dhe vullnetare) shëndetësore, pensionale apo lloje të ngashme të sigurimit të jetës, të cilat duhet të paguajnë kontribute në pajtim me pensionin e tyre ose kontratat e sigurimit, ndaj aksidentit, invaliditet apo sigurimit të pasurisë, kanë të

drejtë të paraqesin kërkesat e tyre për regresi vetëm pas rregullimit të të gjitha zhdëmtive që rrjedhin nga rastet përkatëse të siguruara.

Sigurimit të detyrueshëm të autopërgjegjësisë shumat maksimale sipas paragrafit 1, do të jetë, kur është e nevojshme, përcaktohet dhe ndryshohet nga AQBK-ja.

Ligji mbi Marrëdhëniet e Detyrimeve (RSFJ) në pjesët relevante thotë:

KALIMI I TË DREJTAVE TË SIGURUARIT NDAJ PERSONIT PËRGJEGJËS NË SIGURUESIN (SUBROGIMI)

Neni 939

Me pagimin e kompensimit nga sigurimi kalojnë në siguruesin, në bazë të vetë ligjit, deri në shumën e kompensimit të paguar, të gjitha të drejtat e të siguruarit ndaj personit i cili mbi cilën bazë qoftë është përgjegjës për dëmin.

Në qoftë se për faj të të siguruarit është bërë e pamundur ky kalim i të drejtave në sigurues, tërësish ose pjesërisht, siguruesi shkarkohet në masën përkatëse nga detyrimi i vet ndaj të siguruarit.

Kalimi i të drejtave nga i siguruarit në sigurues nuk mund të jetë në dëmin e të siguruarit, kështu që në qoftë se kompensimi të cilin e ka marrë i siguruarit nga siguruesi për cilindro shkak qoftë është më i vogël nga sa është dëmi që ka pësuar, i siguruarit ka të drejtë që prej pasurisë së personit përgjegjës t'i paguhet mbetja e kompensimit përpara kërkësës së siguruesit në bazë të të drejtave që janë bartë në të.

Përjashtimisht nga rregullat mbi kalimin e të drejtave të të siguruarit në siguruesin, këto të drejta nuk kalohen në siguruesin në qoftë se dëmin e ka shkaktuar personi në gjini në vijë të drejtë me të siguruarin, ose personi për sjelljet e të cilit përgjigjet siguruesi, apo i cili bashkëjeton me të në të njëjtën ekonomi shtëpiake, ose personi që është punëtor i të siguruarit, përvèç në qoftë se këta persona e kanë shkaktuar dëmin me dashje.

Mirëpo, në qoftë se dikush nga personat e përmendur në paragrin paraprak ka qenë i siguruar nga përgjegjësia, siguruesi mund të kërkojë nga siguruesi i tij kompensimin e shumës që i ka paguar të siguruarit.

SIGURIMI NGA PËRGJEGJËSIA Përgjegjësia e të siguruarit

Neni 940

Në rastin e sigurimit nga përgjegjësia, siguruesi përgjigjet për dëmin e lindur nga rasti i siguruar, vetëm në qoftë se personi i tretë i dëmtuar kërkon kompensimin e tij.

Siguruesi përballon, në kuadrin e shumës së sigurimit, shpenzimet e kontestit mbi përgjegjësinë e të siguruarit.

E drejta vetiakë e të dëmtuarit dhe padia direkte

Neni 941

Në rastin e sigurimit nga përgjegjësia, personi i dëmtuar mund të kërkojë direkt nga siguruesi kompensimin e dëmit që ka pësuar nga ngjarja për të cilën përgjigjet siguruesi, por jo më tepër se deri në shumën e detyrimit të siguruestit.

Personi i dëmtuar ka që nga momenti kur ka ndodhur rasti i siguruar, të drejtën vetiakë në kompensimin nga sigurimi, kështu që çdo ndryshim i më vonshëm për të drejtat e të siguruarit ndaj siguruesit nuk ka ndikim në të drejtën e personit të dëmtuar në kompensim.

Komentet e SIGMA-s

Më 25 maj 2015, SIGMA ka parashtruar në Gjykatë që, *inter alia*, pala e dëmtuar D. H. ishte kompensuar tërësisht sipas marrëveshjes së tyre, se nuk ka marrëveshje të ndërsjellë në mes të Republikës së Kosovës dhe shtetit të parashtruesit të kërkesës, sipas së cilës ky i fundit do të kishte të drejtë që të kërkojë kompensim për shpenzimet e paguara mjekësore për mjekimin e të siguruarit të tij D. H., se kërkesa e parashtruesit të kërkesës për kompensim të dëmit është e gabuar, sepse bazohet në interpretimin e gabuar të dispozitave të Ligjit mbi Marrëdhëniet e Detyrimeve, dhe se, nuk ka shkelje të të drejtave të njeriut për shkak se parashtruesi i kërkesës është person juridik dhe jo fizik, dhe nuk mundet të përfshihet në shprehjen "shkelje e të drejtave të njeriut".

Dokumentet shtesë të parashtruesit të kërkesës

Më 13 dhe 18 shkurt 2015, parashtruesi i kërkesës dorëzoi dokumente shtesë në Gjykatë, ku tërroqi vëmendjen Gjykatës në dy aktgjykimet e Gjykatës Supreme të Republikës së Kosovës (Aktgjyki E. Rev. nr 62/2014, i 21 janarit 2015 dhe Aktgjyki E. Rev. nr. 48/2014, i 27 tetorit 2014), me të cilët Gjykata Supreme urdhëroi shoqëritë e sigurimit vendase që të kompensojnë kompanitë e huaja të sigurimit.

Pretendimet e parashtruesit të kërkesës

28. Parashtruesi i kërkesës pretendon se Aktgjyki i kontestuar i Gjykatës Supreme ka shkelur nenin 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm], nenin 46 [Mbrojtja e Pronës], nenin 24 [Barazia para Ligjit] të Kushtetutës në lidhje me paragrafin 1, të nenit 6 të Konventës Evropiane.
29. Parashtruesi i kërkesës pretendon se me aktgjykinin është krijuar një situatë ku D. H. i është njojur e drejta për kompensim, ndërsa parashtruesit të kërkesës si palës së tretë, nuk i është njojur kjo e drejtë dhe kjo paraqet shkelje të së drejtës së pronës.
30. Në lidhje me të drejtën e pronës, parashtruesi i kërkesës thekson se:

“Gjykata Supreme e Republikës së Kosovës me Aktgjykimin e revizionit ka dështuar të arsyetojë bazueshmérinë e refuzimit të pretendimeve të paditësit/parashtruesit (IKK Classic) dhe njëkohësisht duke injoruar institucionin e subrogimit në sigurime, me këtë edhe të drejtën në zhdëmtim të parashtruesit, i cili paraqet instrument të së drejtës për mbrojtje të pronës -një prej ndër të drejtat elementare kushtetuese e paraparë me nenin 46 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës”.

31. Parashtruesi i kërkesës pretendon se Aktgjykimi i Gjykatës Supreme përmban të meta serioze dhe karakterizohet nga arsyetimet joadekuante ligjore, për shkak se Gjykata Supreme nuk arrin të shpjegojë se pse parashtruesi nuk ka të drejtë përkompensim, i cili nga ana e tij, ka rezultuar në shkelje të së drejtës përgjim të drejtës dhe të paanshëm siç garantohet me nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me paragrafin 1, të nenit 6 të Konventës.
32. Parashtruesi pretendon se “*Neni 31 i Kushtetutës dhe nenit 6 i Konventës kërkojnë nga gjykatat vendëse të jepin përgjigje të hollësishme për çdo argument apo pyetje. Megjithatë, nëse parashtresa është e rëndësishme përfundimin e rastit, atëherë gjykata, dhe në këtë rast Gjykata Supreme si instanca e fundit e gjyqësisë së rregullt duhet ta trajtojë atë në mënyrë specifike dhe të qartë në aktgjykimin e vet*”.

Pranueshmëria e kërkesës

33. Gjykata së pari shqyrton nëse parashtruesi i kërkesës i ka përbushur kriteret për pranueshmëri, të përcaktuara në Kushtetutë dhe të specifikuara më tej në Ligj dhe në Rregulloren e punës.
34. Në këtë drejtim, Gjykata i referohet nenit 113.7 të Kushtetutës i cili parasheh:

“Individët janë të autorizuar të ngrenë shkeljet nga autoritetet publike të të drejtave dhe lirive të tyre individuale, të garantuara me Kushtetutë, mirëpo vetëm pasi të kenë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj”.

35. Gjykata, gjithashtu, i referohet nenit 49 të Ligjit, i cili përcakton:

“Kërkesa parashtrohet brenda afatit prej 4 (katër) muajve. Afati fillon të ecë që nga dita kur parashtruesit i është dorëzuar vendimi gjyqësor (...).”

36. Në rastin konkret, Gjykata vëren se Aktgjykimi i kontestuar, i është dorëzuar parashtruesit të kërkesës më 2 qershor 2014, ndërsa kërkesa është parashtruar në Gjykatë më 3 shtator 2014.
37. Gjykata konsideron se parashtruesi i kërkesës është palë e autorizuar, se kërkesa është dorëzuar brenda afatit ligjor dhe se janë shteruar mjetet juridike. Prandaj, kërkesa është e pranueshme. Gjykata tanë do të shqyrtojë dhe vlerësojë meritat e rastit.

Meritat

38. Parashtruesi i kérkesës pretendon se Gjykata Supreme e Kosovës nuk ka dhënë përgjigje të qartë në lidhje me çështjen kyçë për kompensimin e parashtruesit të kérkesës, dhe si rezultat i kësaj, parashtruesi pretendon shkelje të së drejtës për gjykim të drejtë dhe të paanshëm siç garantohet me nenin 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës në lidhje me paragrafin 1, të nenit 6 (E drejta për një proces të rregullt) të Konventës. Përveç kësaj, parashtruesi i kérkesës pretendon se Gjykata Supreme e Kosovës ka shkelur edhe të drejtën e tij në pronë, të garantuar me nenin 46 [Mbrojtja e Pronës] të Kushtetutës.
39. Neni 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] i Kushtetutës parasheh:

“Cdokujt i garantohet mbrojtje e barabartë e të drejtave në procedurë para gjykatave, organeve të tjera shtetërore dhe bartësve të kompetencave publike.

Cdokush gëzon të drejtën për shqyrtim publik të drejtë dhe të paanshëm lidhur me vendimet për të drejtat dhe obligimet ose për cilëndo akuzë penale që ngrihet kundër saj/tij brenda një afati të arsyeshëm, nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme, e themeluar me ligj.

[...].

40. Neni 6 (E drejta për një proces të rregullt), paragrafi 1 i Konventës parasheh:

“Në përcaktimin e të drejtave dhe detyrimeve të tij civile ose të çdo akuze penale kundër tij, çdo person ka të drejtë që çështja e tij të dëgjohet drejtësisht, publikisht dhe brenda një afati të arsyeshëm nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme”.

41. Përveç kësaj, e drejta për një gjykim të drejtë, siç mishërohet në tekstin kushtetues dhe nenin 6 të Konventës, ka karakter themelor për të mbrojtur të drejtat themelore, në këtë rast të drejtën e pronës.
42. Në të vërtetë, neni 46 [Mbrojtja e Pronës] parasheh:

1. E drejta e pronës është e garantuar.

2. Shfrytëzimi i pronës rregullohet me ligj, në pajtim me interesin publik.

3. Askush nuk do të privohet në mënyrë arbitrale nga prona. Republika e Kosovës ose autoriteti publik i Republikës së Kosovës mund të bëj ekspropriumin e pronës nëse ky eksproprium është i autorizuar me ligj, është i nevojshëm ose i përshtatshëm për arritjen e qëllimit publik ose përkrahjen e interesit publik, dhe pasohet me sigurimin e kompensimit të menjëherëshëm dhe adekuat për personin ose personat prona e të cilëve ekspropriohet.

4. Kontestet që lindin nga akti i Republikës së Kosovës ose autoritetit publik të Republikës së Kosovës, për të cilat pretendohet se përbëjnë ekspropriimin, do të zgjidhen nga gjykata kompetente.

43. Përveç kësaj, neni 1 i Protokollit 1 [Mbrojtja e Pronës] të Konventës thekson se:

“Çdo person fizik ose juridik ka të drejtën e gëzimit paqësor të pasurisë e tij. Askush nuk mund të privohet nga prona e tij, përveçse për arsyet e interesit publik dhe në kushtet e parashikuara nga ligji dhe nga parimet e përgjithshme të së drejtës ndërkombëtare. (...).”

44. Përfundimisht, Gjykata thekson se në pajtim me nenin 53 [Interpretimi i Dispozitave për të Drejtat e Njeriut] të Kushtetutës:

“Të drejtat e njeriut dhe liritë themelore të garantuara me këtë Kushtetutë, interpretohen në harmoni me vendimet gjyqësore të Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut”.

45. Në rastin konkret, ankesa kryesore e parashtruesit të kérkesës sillet rreth faktit se Gjykata Supreme e Kosovës ka marrë parasysh vetëm marrëveshjen jashtë-gjyqësore për kompensim, të lidhur në mes të siguruarit D. H. dhe SIGMA, duke dështuar të adresojë tërësisht çështjen e shpenzimeve mjekësore të paguara nga parashtruesi i kérkesës për të siguruarin e saj D.H.

46. Gjykata vëren se Gjykata Supreme kishte arsyetuar aktgjykimin e saj si në vijim:

“Mirëpo, Gjykata Supreme e Kosovës pranoi si të bazuara pretendimet e revizionit përkitazi me zbatimin e gabuar të së drejtës materiale, meqë gjykatat e shkallës më të ulët gabimisht kanë pranuar si të bazuar kérkesëpadinë e paditësit për faktin se i siguruari i paditësit është zhdëmtuar nga e paditura për dëmin kontestues, sipas marrëveshjes së datës 03.02.2009, në shumën prej 2.729 €. Në këtë marrëveshje, në nenin 3 të saj, i dëmtuari, respektivisht i autorizuari i të dëmtuarit, ka deklaruar lirshëm se me pagesën e shumës së lartpërmendur të gjitha kérkesat për këtë dëm të tanishëm dhe të ardhshëm, lidhur me rastin që është lëndë e trajtimit me këtë marrëveshje, ndaj Kompanisë së Sigurimeve "Sigma" në Kosovë, drejtuesit dhe pronarit të automjetit i cili ka qenë i siguruar në këtë kompani të sigurimeve, dhe ndaj të gjithë personave tjera janë përbushur plotësisht dhe nuk ka asnjë pretendim të mëtejshëm financiar ndaj kësaj kompanie të sigurimeve në lidhje me këtë çështje juridike për kompensimin e dëmit. E paditura në kuptim të nenit 940 të LMD ka qenë në detyrim që të siguruarit të paditësit dëmin e kérkuar t'ia kompensoj, dhe është jo kontestuese se pas lidhjes së marrëveshjes së lartpërmendur, e paditura dëmin e kérkuar ia ka paguar. Po ashtu, i siguruari i paditësit, në kuptim të nenit 941 të LMD në bazë të fajësisë së të siguruarit të paditurës direkt nga e paditura ka pasur të drejtë të kérkojë kompensimin e dëmit. Për këto arsyet, Gjykata Supreme e Kosovës gjen se revizioni i të paditurës është i bazuar, pasi që për aksidentin e lartpërmendur të trafikut në të cilin është lënduar i siguruari i paditëses Driton Hasanmetaj, e paditura ka kryer obligimin e zhdëmtimit me pagesën e shumës prej 2.729.00 €, për të cilën i

dëmtuari si u tha më lart drejtpërdrejtë me të paditurën ka lidhur marrëveshje zhëdëmtimi. Nga kjo bazë, Gjykata Supreme e Kosovës gjen se paditësi nuk mund të kërkoj regresimin e borxhit kontestues. edhe pse është jokontestuese se paditësi borxin kontestues për të cilin kërkon që tani e paditura t'ia paguajë, ia ka paguar të dëmtuarit D.H, si të siguruar të saj”.

47. Në këtë drejtim, Gjykata dëshiron të sqarojë se nuk është detyrë e saj që të shqyrtojë nëse Gjykata Supreme e ka interpretuar drejt ligjin e aplikueshëm (ligjshmëria), por do të shqyrtojë nëse gjykata në fjalë me aktgjykimin e saj të lartpërmendur ka shkelur të drejtat dhe liritë individuale të mbrojtura me Kushtetutë (kushtetutshmëria), (Shih, për shembull, Rasti nr. KI72/14, parashtruesja e kërkesës Besa Qirezi, Aktgjykim i 4 shkurtit 2015, para. 65).
48. Për më tepër në këtë pikë, si rregull i përgjithshëm, krijimi i faktave të rastit dhe interpretimi i ligjit janë çështje vetëm për gjykatat e rregullta, të gjeturat dhe konkluzionet e të cilave në këtë drejtim janë të detyrueshme për Gjykatën. Megjithatë, kur një vendim i një gjykate të rregullt është qartazi arbitrar, Gjykata mund dhe duhet ta vë atë në dyshim. (Shih Sisojeva dhe të tjërët kundër Letonisë, [DHM], Aktgjyki nr. 60654/00, Aktgjykim i 15 janarit 2007, para. 89).
49. Gjykata konsideron se Gjykata Supreme ka gjetur se “*paditësi [parashtruesi i kërkesës] nuk mund të pretendojë regres të borxhit të kontestuar, edhe pse është e padiskutueshme se paditësi ia ka paguar borxin e kontestuar D.H. si të siguruar të saj*”. Megjithatë, Gjykata Supreme nuk kishte adresuar në mënyrë adekuate dhe nuk kishte shpjeguar çështjen e kompensimit të parashtruesit të kërkesës, e cila ishte pretendimi kryesor në të gjitha procedurat dhe e cila nuk adresoi apo ofroi një shpjegim të qartë pas këtij interpretimi të ligjit. Në të vërtetë, Gjykata Supreme pranoi se parashtruesi i kërkesës i ka paguar shpenzimet mjekësore të palës së dëmtuar D. H, por nuk shpjegoi se pse parashtruesi i kërkesës nuk mund të kërkojë kompensimin e shpenzimeve mjekësore të paguara.
50. Për më tepër, Gjykata vëren se Gjykata Supreme theksoi: “*se revizioni i të paditurës është i bazuar, pasi që për aksidentin e lartpërmendur të trafikut, në të cilin është lënduar D. H, e paditura ka kryer obligimin e zhëdëmtimit me pagesën e shumës prej € 2.729,00, e për të cilën D. H (...) drejtpërdrejt me të paditurën ka lidhur marrëveshje zhëdëmtimi*”. Duket se marrëveshja SIGMA e ka përbushur detyrimin ndaj D. H., por me disa fjalë përmend kompensimin e parashtruesit të kërkesës për shpenzimet e paguara mjekësore. Megjithatë, Gjykata Supreme, disi, konstaton se marrëveshja në mes SIGMA dhe D. H. anulon edhe çështjen e kompensimit të parashtruesit të kërkesës, por pa arsyetim.
51. Në të vërtetë, Gjykata konsideron se Gjykata Supreme nuk ka arritur të shpjegojë qartë disa çështje të rëndësishme: (i) nëse marrëveshja jashtë-gjyqësore e lidhur në mes të SIGMA dhe të siguruarit D. H, ia ka mohuar të drejtën parashtruesit për kompensim, (ii) se si kompensimi i paguar nga SIGMA ndaj të siguruarit D. H. e liroi atë t'ia paguajë kompensimin parashtruesit të kërkesës, si dhe, (iii) se si marrëveshja jashtëgjyqësore në mes

të SIGMA-s dhe D. H. mund të prekë të drejtat e parashtruesit të kërkesës, ku është e qartë, se ky i fundit nuk ishte palë në këtë marrëveshje.

52. Gjykata konsideron se me Aktgjykimin e kontestuar të Gjykatës Supreme nuk janë adresuar plotësisht dhe në mënyrë të qartë çështjet e kompensimit të shpenzimeve mjekësore të paguara nga parashtruesi i kërkesës; dhe për këtë arsy, nuk ka arritur ta adresojë pretendimin e parashtruesit të kërkesës dhe të sigurojë arsyetim për këtë. Prandaj, aktgjykimi i kontestuar është nën standardet e kërkuarar për një vendim të arsyetuar.
53. Edhe pse gjykatat nuk janë të obliguara t'i adresojnë të gjitha pretendimet e parashtruara nga parashtruesi i kërkesës, megjithatë ata duhet të adresojnë pretendimet që janë kryesore për rastet e tyre dhe të cilat ngrihen në të gjitha fazat e procedurës, siç ka ndodhur me kërkesën e tanishme.
54. Gjykata rithekson se e drejta e marjes së vendimit gjyqësor në pajtim me ligjin përfshin obligimin e gjykatave të ofrojnë arsy për vendimet e tyre me baza të arsyeshme, si në nivelin procedural po ashtu edhe material.
55. Konkluzioni i lartpërmendur vërtetohet nga praktika gjyqësore e GJEDNJ-së, e cila përcaktoi se dhënia e arsyeve kërkon shpjegime me arsy bindëse dhe të ndërtuara mirë ligjërisht për vendimin e marrë në çdo rast individual, i cili duhet të përfshijë edhe kriteret ligjore dhe elementet faktike në mbështetje të vendimit (Shih rastin KI72/12, Parashtrues të kërkesës *Veton Berisha dhe Ilfete Haziri*, Aktgjykim i 7 dhjetorit 2012).
56. GJEDNJ kishte konstatuar shkelje të nenit 6 (1) të Konventës (në rastin *Hiro Balani kundër Spanjës*), ku parashtruesi i kërkesës kishte parashtruar një kërkesë në gjykatë e cila kërkonte një përgjigje konkrete dhe të shpejtë. Gjykata nuk arriti të japë këtë përgjigje duke e bërë të pamundur për të verifikuar nëse ata thjesht e kishin neglizhuar këtë çështje, ose kishin për qëllim ta hidhnin poshtë atë dhe nëse po, cilat ishin arsyet për ta hedhur poshtë atë.
57. Rrjedhimisht, deklarata e arsyeve duhet t'i mundësojë personit të cilit i ishte dedikuar vendimi dhe opinionit në përgjithësi, që të ndjekë arsyetimin që çoi gjykatën që të nxjerrë atë vendim.
58. Prandaj, arsyetimi i vendimit duhet të theksojë marrëdhënien ndërmjet gjetjeve të meritës dhe reflektiveve kur të merret parasysh prova e propozuar, nga njëra anë, dhe konkluzionet ligjore të Gjykatës, nga ana tjeter. Aktgjykimi i Gjykatës do të shkelë parimin kushtetues të ndalimit të arbitraritetit në vendimmarrje, në qoftë se arsyetimi i dhënë nuk përbën fakte të vërtetuara, dispozita ligjore dhe marrëdhënie logjike midis tyre.
59. Për këtë arsy, Gjykata konsideron se dështimi i Gjykatës Supreme për të dhënë përgjigje të qarta dhe të plota në lidhje me pyetjen kryesore përkitazi me të drejtën e parashtruesit të kërkesës për një kompensim, të përcaktuar nga gjykatat e instancës më të ulët, paraqet shkelje të të drejtës së parashtruesit të kërkesës për t'u dégjuar dhe të drejtën për një vendim të arsyetuar, si pjesë përbërëse e së drejtës për gjykim të drejtë dhe të paanshëm.

60. Prandaj, Gjykata konstaton se ka shkelje të nenit 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës në lidhje me paragrafin 1, të nenit 6 [E drejta për një proces të rregullt] të Konventës.
61. Përveç kësaj, parashtruesi i kërkesës pretendon shkelje të nenit 46 [Mbrojtja e Pronës] të Kushtetutës.
62. Përfundimisht, Gjykata nuk e konsideron të nevojshme që të merret më tej me pretendimin e nenit 46 të Kushtetutës, nëse ka pasur shkelje të së drejtës së pronës, në veçanti pasi ajo ka gjetur shkelje të nenit 31 të Kushtetutës në lidhje me paragrafin 1, të nenit 6 të Konventës.

PËR KËTO ARSYE

Gjykata Kushtetuese, në pajtim me nenin 113.7 të Kushtetutës, nenin 20 të Ligjit, dhe rregullave 56 (1) dhe 74 (1) të Rregullores së punës, në seancën e saj të mbajtur më 10 nëntor 2015, me shumicë votash:

- I. TA DEKLAROJË, njëzéri, kërkesën të pranueshme.
- II. TË KONSTATOJË, me shumicë votash, se ka pasur shkelje të nenit 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës në lidhje me paragrafin 1, të nenit 6 [E drejta për një proces të rregullt] të Konventës Evropiane për të Drejta të Njeriut.
- III. TA DEKLAROJË, me shumicë votash, të pavlefshëm Aktgjykimin e Gjykatës Supreme të Kosovës, E. Rev. nr. 21/2014, të 8 prillit 2014.
- IV. TA KTHEJË, me shumicë votash, Aktgjykimin e Gjykatës Supreme për rishqyrtim në pajtim me Aktgjykimin e kësaj Gjykate;
- V. TË MBETET fuqimisht e angazhuar në këtë çështje në pritje të zbatimit të këtij Urdhri;
- VI. TË URDHËROJË që ky Aktgjykim t'u kumtohet Palëve dhe, në pajtim me nenin 20.4 të Ligjit, të publikohet në Gazetën Zyrtare;
- VII. Ky Aktgjykim hyn në fuqi menjëherë.

Gjyqtari raportues

Altay Suroy

Kryetarja e Gjykatës Kushtetuese

Arta Rama-Hajrizi

